

В. А. ЯВІР,
доктор політичних наук*
ORCID: 0000-0002-1854-5012

ПРАВОВА ПОЛІТОЛОГІЯ ЯК ПОСТНЕКЛАСИЧНА ДОСЛІДНИЦЬКА ПАРАДИГМА

Досліджується інституціоналізація правової політології у структурі політологічного і правового знання як процес формування нової постнекласичної дослідницької парадигми. Інтеграція політики і права в межах правової політології є відображенням об'єктивної взаємодії та розвитку політики і права в сучасному світі. Формування правової політології як трансдисциплінарної науки та осмислення за допомогою її методологічного інструментарію політико-правових процесів в Україні сприятиме вдосконаленню законодавства та реалізації реформ.

Ключові слова: право, політологія, правова політологія, держава, парадигма.

Явир В. А. Правовая политология как постнеклассическая исследовательская парадигма.

Исследуется институционализация правовой политологии в структуре политологического и правового знания как процесс формирования новой постнеклассической исследовательской парадигмы. Интеграция политики и права в рамках правовой политологии является отражением объективного взаимодействия и развития политики и права в современном мире. Формирование правовой политологии как трансдисциплинарной науки и осмысление с помощью ее методологического инструментария политико-правовых процессов в Украине будет способствовать совершенствованию законодательства и реализации реформ.

Ключевые слова: право, политология, правовая политология, государство, парадигма.

Yavir Vira. Legal political science as a post-non-classical research paradigm.

The institutionalization of legal political science in the structure of political science and legal knowledge as a process of forming a new post-non-classical research paradigm is studied. The integration of politics and law within the framework of legal political science is a reflection of the objective interaction and development of politics and law in the modern world. The formation of legal political science as a transdisciplinary science and the understanding of the political and legal processes in Ukraine through its methodological tools will help to improve legislation and implement reforms.

Key words: law, political science, legal political science, state, paradigm.

Постановка проблеми. Творення правової політології як дослідницької парадигми в контексті інтеграції наукового знання є підтвердженням того, що розвиток науки є складним, комплексним діалектичним процесом, в якому диференціація супроводжується інтеграцією, відбувається взаємопроникнення і об'єднання в єдине ціле найрізноманітніших напрямів наукового пізнання,

*Yavir Vira, Doctor of Political Sciences

взаємодія різноманітних методів, теорій, ідей. Об'єднання різних наук, а це стосується також правознавства та політології, для вирішення як глобальних, так і локальних завдань у сучасній науці набуває дедалі більшого поширення і становить науковий інтерес, чим і зумовлюється **актуальність дослідження** цієї проблеми. Відтак **метою статті** є відстеження інституціоналізації правової політології як нової постнекласичної дослідницької парадигми.

Огляд літератури. Це питання частково ставилося такими вченими, як Л. Броннікова, О. Винославська, А. Коваленко, І. Кресіна, А. Сотник, Є. Перегуда, А. Фурман, однак дуже фрагментарно, що не дає підстав говорити про високий ступінь розробки. Якщо в контексті постнекласичної науки правова політологія ще згадується, то як дослідницька транснаукова парадигма досі не вивчалася.

Виклад основного матеріалу слід почати з позиціонування інтеграції політичного та правового знання в межах правової політології науковою парадигмою, адже згідно з методологією науки парадигма (з грецької *paradeigma* – приклад, взірець) – це теоретико-методологічна структура, яка визначає спосіб постановки і розв'язання дослідницьких завдань, прийнята певним науковим співтовариством. Методологічна концепція парадигми була запропонована Т. Куном у праці «Структура наукових революцій» (1962). Науковець оперує не окремими теоріями, а сукупністю теорій, яка утворює метатеоретичну єдність – парадигму. Під парадигмою Т. Кун розуміє «визнані всіма наукові досягнення, які протягом певного часу дають науковому загалу модель постановки проблем та їх розв'язання»¹.

Парадигмою є сукупність фундаментальних наукових установок, уявлень і термінів, яка визнається і поділяється науковим співтовариством і об'єднує більшість його членів. За своєю суттю парадигма – це та методологічна основа єдності наукового співтовариства (школи, напрям), яка значно полегшує наукову та професійну комунікацію. О. Винославська вважає, що «коли знайдений пояснювальний принцип виявляється більш широким, ніж теоретичні рамки, в яких його створено, він може поширитися далі й утворити парадигму – принцип, який домінує в науці протягом якогось часу і набуває в цей час методологічного значення»².

Взаємозв'язок права та політики був свого часу помічений як політологами, так і правниками, тому може слугувати парадигмальною основою дослідження проблем цього взаємозв'язку, особливостей взаємодії права та політики і навіть вирішення прикладних завдань у цій царині, поле якої окреслюється новою наукою – правовою політологією. Як зазначають І. Кресіна та А. Сотник, правова політологія, формуючись на межі політології і правознавства, постає інтегративною системою знань, яка поєднує пізнавальні ресурси обох наук. За словами вчених, наразі актуалізується і посилюється потреба в об'єднанні зусиль політологів і юристів задля комплексного осмислення тих явищ і процесів, які відбуваються в політико-правовій дійсності, в узгодженні методології політико-правових досліджень з потребами регулювання суспільного життя³.

Однак А. Фурман вважає, що запропонована Т. Куном та іншими постмодерністами логіка реконструкції наукового знання має вельми схематичний вигляд, а тому на сьогодні потребує як критичного переосмислення з нових методологічних позицій, так і ґрунтовної логіко-змістової деталізації. Дослідник пропонує розширити методологічні межі конструктивного використання парадигми, даючи своє визначення парадигми як панівної системи ідей і те-

орій, норм, методів і критеріїв дослідницької діяльності, котра дає згоду вченим, а з їх допомогою та через інститути науки всьому суспільству отримати певне бачення світу і місця в ньому людини, уможливорює успішне вирішення світоглядних і повсякденних суспільних завдань і проблем, слугує еталоном наукового мислення та пошукової діяльності⁴. А. Фурман запроваджує в науковий обіг парадигмальний цикл розвитку науки, який полягає у відстеженні траєкторії руху-поступу до наукової істини, що має дві крайні точки – початок, зародження нової парадигми у форматі панівної та завершення розвитку цієї донедавна нової парадигми як такої, якою дослідники оперують під час постановки і вирішення існуючих проблем і нових наукових завдань. Правова політологія наразі стає такою новою парадигмою, яка полягає в інтеграції, синтезі політичного та правового знання для вирішення існуючих проблем, постановки та розв'язання нових завдань у політико-правовій сфері.

Використання парадигм забезпечує наступність і послідовність розвитку науки. Враховуючи той факт, що правники і політологи у своїх працях вказують на взаємний зв'язок і взаємний вплив політики і права, на необхідність інтеграції пізнавальних можливостей політології і правознавства для ґрунтовного осмислення сучасних реалій, враховуючи роль і значення взаємодії політики і права в формуванні політико-правової реальності, правову політологію слід визначити як нову наукову парадигму, що виникає на стику політології та правознавства. Адже правова політологія як наукова парадигма, як підсистема у структурі як політологічного, так і правового знання створює широкі теоретико-методологічні можливості для когнітивного осмислення величезної кількості політико-правових процесів та явищ, що сприятиме якісно новому рівню вивчення їх природи, суті та перебігу.

На це вказує А. Фурман, зауважуючи, що в «періоди парадигмальних криз (наукових революцій) виникає потреба у синтезі наук, у науковцях-енциклопедистах, учених-методологах, здатних адекватно відрефлексувати суть системних змін у багатовимірному світі повсякдення та сформувати засновки та складові нових парадигмальних координат, а у підсумку створити досконалішу за попередні парадигмальну дослідницьку карту»⁴. Саме така ситуація спостерігається наразі у площині формування правової політології як нової наукової парадигми, яка комплексно синтезує здобутки права та політології, досліджуючи політико-правову систему держави. На думку І. Кресіної, Є. Перегуди та А. Коваленка, правова політологія має поєднати у своєму об'єкті політичну систему суспільства та правову систему держави із постійно змінюваними уявленнями про місце і роль позаправових чинників впливу на державу, внести чіткі критерії та ознаки в ті правові механізми, що містять значний елемент політичного, регламентувати діяльність специфічних суб'єктів політико-правової системи (етнічні, релігійні групи, територіальні громади) та інститутів громадянського суспільства⁵.

Поза сумнівом, через певний час у наступних фазах розвитку правової політології (і в цьому слід погодитися з А. Фурманом) розпочнеться процес диференціації, поява нових спеціалізованих галузей політико-правового знання, а відтак і науковців, які заглиблюються в конкретику, перевіряють і підтверджують фактами нові теорії і віднаходять способи їх практичного застосування. А на етапі зрілості парадигми правової політології процес дисциплінарного розмежування сягне межі і знову настане час синтезу нової парадигми. Однак на-

разі правова політологія лише формується як комплексна галузь політико-правового знання, утверджується у політичній та правовій наукових системах. У правовій політології особлива наукова місія – пошуку нових підходів, формування моделей, здатних пояснити сутність і спрогнозувати наслідки конкретних політико-правових явищ та процесів. Ця наукова підсистема покликана сформувати новий системний підхід до вивчення політико-правового простору, в якому комплексно б враховувалася дія політичних і правових чинників у їх взаємодії і не було б явного перегину в бік політики або права, вираженої гіпертрофії будь-якої з цих складових. Як це спостерігається наразі у правознавстві та політології: політологи ігнорують або применшують дії правових чинників, а правники – політичних.

Позаяк на даному етапі розвитку в процесі спеціалізації і диференціації політичного і правового знання ми маємо справу з вивченням одних і тих же явищ і процесів обома науками – політологією і правознавством окремо, що суттєво звужує категоріально-методологічний апарат і пізнавальні можливості дослідників. Розглянемо для прикладу визначення держави в політології та правознавстві. В політичних енциклопедіях державу визначають як «політичне об'єднання у визначених територію кордонах, із суверенним правом і реалізацією влади з допомогою системи тривалих публічних інститутів»⁶. Натомість у межах юридичного підходу до поняття держави, який виник у рамках юридичного позитивізму та концепції правової держави, держава розглядається як особлива юридична особа, що підкоряється у своїй діяльності праву. Відзначаючи позитивні риси юридичного підходу, зокрема розробку інструментарію для формалізованих досліджень (наприклад, поняття форми та функцій держави, державного апарату, органу держави тощо), політологи та правники вказують на його недоліки. Адже визначення держави як влади, підпорядкованої праву, виводить за межі більшості недемократичних, неправових держав, крім того, «уявлення про державу як юридичну особу не розкриває особливого становища держави в політичній системі суспільства»⁷.

Іноді в правознавстві зустрічаються інтегративні визначення, які враховують політичну природу держави. Так, Ю. Шемпученко визначає державу як «організацію політичної влади, головний інститут політичної системи суспільства, який спрямовує і організовує за допомогою норм права спільну діяльність людей і соціальних груп, захищає права та інтереси громадян... Акумуляуючи у своїх руках владні повноваження, держава політично інтегрує суспільство і представляє його як у внутрішніх, так і зовнішніх стосунках»⁸.

У межах правової політології збалансовано вважається, що держава як предмет наукового пізнання знімає в собі (у філософсько-діалектичному розумінні) суперечність-єдність двох сутностей – політики і права, тому є переважно предметом політико-правових досліджень, які можуть найповніше розкрити її суть. «Результатом синергії останніх тільки й можлива нова якість знання про державу, найвищою метою якої є людина і суспільне благо»⁹, – стверджує І. Кресіна.

Здебільшого ж правники схильні ігнорувати політичну природу явищ, а політологи, як правило, замовчують правову. В результаті взаємовплив політики і права в кожному окремому політико-правовому явищі або процесі залишається поза ракурсом як правознавства, так і політології. Ігнорування цього взаємовпливу та взаємозв'язку в умовах диференціації правознавства та політики

як наукових систем негативно позначилося на результативності обох наук та прикладній реалізації їх наукових напрацювань в управлінні та регулюванні суспільних відносин. А деякі проблемні аспекти, зокрема коригування взаємодії політики і права, спрямованого впливу на цю взаємодію задля досягнення певних цілей, до появи правової політології навіть не піднімалися. Тому одним з завдань нової науки є вивчення проблеми цілеспрямованого впливу на взаємозв'язок політики і права задля досягнення певної мети.

До речі, підвищення значення ролі різноманітних чинників і цілей є ознакою постнекласичної науки, в межах якої і формується правова політологія. Термін «постнекласична наука» було запроваджено наприкінці 80-х років XX ст. для того, щоб позначити новий етап у розвитку науки – постнекласичний, який характеризується новими рисами і новою методологією дослідження. Постнекласична наука звернулася до більш складних, комплексних об'єктів дослідження, таких як складні системи в їх розвитку¹⁰. З огляду на це в постнекласичній науці зросла роль міждисциплінарних комплексних підходів і програм, у яких задіяні науковці, що працюють у різних галузях знання. Розвиток постнекласичної науки супроводжується взаємодією різних методів, норм та ідеалів пізнання, переосмисленням нової соціально-політичної ролі наукового знання, а також його впливу на процес соціальних трансформацій, зміцненням ролі науки і знання як основної інституційної цінності соціуму.

Постнекласичний тип наукового пошуку характеризується тим, що співвідносить об'єкт дослідження саме з ціннісно-цільовими структурами діяльності. Ціннісний підхід відіграє ключову роль у формуванні підвалин правової політології. Головне значення як політики, так і права полягає у тому, що вони передбачають регулювання суспільного життя, управління ним на засадах цінностей справедливості, справедливого розподілу, справедливого управління, що враховують інтереси та потреби всіх складових суспільства. Державна правова політика узгоджує інтереси багатьох на основі принципу справедливості, втілення через універсальні цінності права. Право і справедливість нерозривні поняття як регулятори суспільних відносин.

Крім уже згадуваних підвищення значення цілей та аксіологічних факторів, до ознак постнекласичної науки, прикладом якої є правова політологія, відносять: зміну характеру наукової діяльності, зумовлену революцією в засобах отримання і збереження знань (комп'ютеризація, інтернетизація науки, злиття науки з досліджуваною реальністю); зміну самого об'єкта, який дедалі частіше розглядається через призму відкритих самоорганізованих систем; використання в одних науках методів інших наук (у природничих – гуманітарних, у гуманітарних – математичних і т. д.); поширення міждисциплінарних досліджень і комплексних дослідних програм¹⁰.

Власне становлення та інституціоналізація правової політології як окремої науки є продовженням процесу активізації розвитку міждисциплінарних політико-правових досліджень, який почався наприкінці XX ст. і характеризує перебіг постнекласичного етапу розвитку науки. Л. Броннікова зауважує, що значна частка досягнень сучасної науки, в тому числі поява нових галузей наукового знання, є наслідком міждисциплінарних і трансдисциплінарних форм дослідницької діяльності. Дослідниця пропонує розмежовувати терміни «міждисциплінарність» і «трансдисциплінарність» та уточнює їх значення. Якщо

міждисциплінарність позначає передусім кооперацію різних наукових галузей під час вивчення одного і того ж об'єкта, то трансдисциплінарність є характеристикою таких досліджень, котрі проходять крізь дисциплінарні кордони, виходять за межі конкретних наук¹³. На відміну від міждисциплінарного трансдисциплінарне дослідження має на меті прикладне використання, це виробництво знання на вимогу соціуму або держави, що означає якісно новий етап інтегрованості науки в розвиток суспільства і держави. У Західній Європі дедалі поширенішими стають центри міждисциплінарних досліджень, які вивчають багатокomпонентні системи, що самоорганізуються, а також вирішують комплексні наукові завдання, розв'язання яких в межах однієї науки (соціологія, політологія, історія) неможливе. У наш час «трансдисциплінарність виконує завдання вирішення комплексних наукових проблем і соціальних завдань, розширює можливості взаємодії різних дисциплін»¹⁴, – зауважує Л. Броннікова.

Правова політологія може бути прикладом формування такої трансдисциплінарної науки, на думку науковців, покликаної внести чіткі критерії та ознаки в ті правові механізми, які містять значний елемент політичного, сприяти виробленню якісної ціннісно-правової основи функціонування політичних інститутів задля гармонізації взаємовідносин держави та інститутів громадянського суспільства. Правова політологія формує нову трансдисциплінарну наукову реальність. На думку І. Кресіної, Є. Перегуди та А. Коваленка, ця «нова наука спрямована на дослідження процесу правотворення не з огляду на низку формальних процедурних моментів у вигляді законів, а зосереджується переважно на позаправових складових цього процесу – узгодженні різних суспільних інтересів, громадському контролю, особливостях позаправової, політичної відповідальності, діяльності громадянського суспільства тощо»¹⁵. У цьому полягає завдання розв'язання комплексних політико-правових проблем і соціальних питань у політико-правовому просторі, з виконанням яких не можуть впоратися окремо ні правознавство, ні політологія без об'єднання науково-методологічних зусиль у межах нової інтегративної, трансдисциплінарної галузі знань.

Парадигмальною теорією постнекласичної науки є синергетика. Це пояснюється тим, що в сучасній постнекласичній науці особливого значення надається нелінійним мережевим взаємодіям, що відображають комплексне бачення світу. Загалом постнеокласичний тип методології характеризується інтеграцією методологій різних галузей наукового знання, однак більшість методологічних концепцій базуються на синергетичному методологічному інструментарії. Цьому сприяв розвиток системних досліджень, синергетики, ідеї глобального еволюціонізму, принципи антропності, участі та ін.

Оскільки правова політологія є яскравим прикладом постнеокласичного етапу розвитку науки, це має відображення в формуванні її методологічного інструментарію. Правова політологія формується в полі політології та правознавства, об'єднуючи методологічні бази обох наук (і не лише їх) у межах єдиної інтегративної системи політико-правового знання. Методологія правової політології формується так – з політичної та правової галузі знання інтегруються методи, які найкраще відповідають особливостям дослідження предмета, об'єкта правової політології. Наприклад, системний метод (взаємодія політики і права як система, виокремлення складових), синергетичний (що стало точкою біфуркації – політичне рішення, чи нормативно-правовий акт задав розвиток

певних політичних процесів тощо), функціональний (визначення функцій як науки в цілому, так і взаємодії політики і права на практиці).

Незважаючи на багатоманіття методів, що застосовуються на суб'єктивний вибір дослідника, найбільший методологічний потенціал у розвитку правової політології як трансдисциплінарної науки має синергетика. Позаяк вона є між-дисциплінарною методологією, яка дає змогу вивчати загальні закономірності явищ і процесів у будь-яких складних системах, що складаються з підсистем. Синергетику визначають також як методологію, яка фокусується навколо вивчення процесів самоорганізації, виникнення, підтримки, стійкості та розпаду структур (систем) найрізноманітнішої природи (біологічних, технічних, соціальних). Синергетика цікава для правової політології як методологічний інструментарій нелінійним характером розвитку процесів, висуванням на перший план невизначеності, хаосу, формуванням точок біфуркації та флуктуації, що відображають особливості сучасної політико-правової дійсності.

На нашу думку, методологічна база цієї молодой, постнекласичної науки має формуватися ситуативно: вона щоразу повинна передбачати інтеграцію методів з інших галузей наукового знання, залежно від завдань дослідження конкретних політико-правових явищ. Навіть незважаючи на значний методологічний потенціал, не слід оголошувати синергетику панівною методологією правової політології і нав'язувати її всім ученим. У процесі дослідження політико-правової реальності можуть бути застосовані будь-які методи. Загалом слід відмовитися від традиційного для формування науки шляху – напрацювання визначеного, а тому статичного методологічного інструментарію. Кожен дослідник, обираючи предмет або поле дослідження в межах правової політології, повинен сам обирати, інтегрувати методологічний інструментарій з різних галузей знань, навіть віддалених від політології та правознавства, але такий, що найкраще, на його думку, відповідає дослідженню суті, природи того чи іншого політико-правового феномена.

Попри постнекласичний характер формування нової науки все ж неможливе без напрацювання певного базового методологічного інструментарію, який походитиме з методології політології та правознавства. В подальшому методологічні розробки правової політології мають не лише скласти оновлений наукознавчий потенціал політико-правових досліджень, а й демонструвати прикладний ефект: сприяти напрацюванню рекомендацій щодо підвищення легітимності державної політики, результативності законодавчого процесу, поліпшення якості законів, забезпечення їх соціальної ефективності¹³.

Висновки. Як свідчать результати наукового аналізу, інтеграція політико-правового знання в межах правової політології як підсистеми у структурі політологічного і правового знання є проявом формування нової постнекласичної дослідницької парадигми. Правова політологія, інституціоналізуючись на стику політології та правознавства, дає змогу відкривати нові наукові горизонти, помічати та виокремлювати нові дослідницькі проблеми та питання, вирішення яких сприятиме оптимізації, підвищенню ефективності політико-правових процесів в Україні, вдосконаленню законодавства, забезпеченню стабільності державотворення в Україні. Правова політологія має стати науковою основою розвитку політико-правової практики, успішного забезпечення та реалізації реформ в політико-правовій сфері держави. **Перспективи подальших розвідок у заданому напрямі** залежатимуть від

особливостей розвитку постнекласичної науки загалом або ж переходу її на новий етап становлення науки та еволюції в цих межах правової політології зокрема.

1. Кун Т. Структура научних революцій. Москва : АСТ, 2002. С. 17. 2. Винославська О. В. Психологія : навч. посібн. Київ : ІНКІОС, 2005. С. 57. 3. Кресіна І. О., Сотник А. Л. Правова політологія: проблеми наукової інституціоналізації. *Правова держава*. 2014. Вип. 25. С. 295. 4. Фурман А. В. Парадигма як предмет методологічної рефлексії. *Психологія і суспільство*. 2013. № 3. С. 72. 5. Кресіна І., Перегуда Є., Коваленко А. До питання про предмет правової політології. *Правова держава*. 2005. Вип. 16. С. 518–519. 6. Держава. *Політична енциклопедія* / за ред. Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ : Парламентське видавництво, 2011. С. 199. 7. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права: елементарний курс Харків : ТОВ «Одісея», 2008. 432 с. 8. Шемшученко Ю. С. Держава. *Юридична енциклопедія*: в 6 т. Т. 2. URL : <http://leksika.com.ua/17530526/legal/derzhava>. 9. Кресіна І. О. Аксиологічні детермінанти правової політології : доповідь на міжн. наук.-практ. конференції «Юридична наука: сучасний стан на перспективі розвитку». Київ, 14 травня 2019 р. 10. *Постнекласична наука, її принципи і тенденції розвитку. Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності*: навч. посібник. Київ : УБС НБУ, 2015. 609 с. 11. Броннікова Л. В. Постнекласична наука: новий тип виробництва знання. *Наукові праці Чорноморського державного університету ім. Петра Могили комплексу Києво-Могилянська академія. Серія. Філософія*. 2015. Вип. 250. С. 31. 12. Кресіна І., Перегуда Є., Коваленко А. До питання про предмет правової політології. *Правова держава*. 2005. Вип. 16. С. 519. 13. Сотник А. До питання про ідейно-теоретичні засади правової політології як нового напрямку наукових досліджень. *Держава і право*. 2012. Вип. 56. С. 665.

References

1. Kun T. *Struktura nauchnykh revolyucij*. Moskva : AST, 2002. S. 17. 2. Vynoslavs'ka O. V. *Psykhologhiya: navch. posibnyk*. Kyiv: INKOS, 2005. S. 57. 3. Kresina I. O., Sotnyk A. L. *Pravova politolohiya: problemy naukovoï instytutsionalizatsiyi*. *Pravova derzhava*. 2014. Vyp. 25. S. 295. 4. Furman A. V. *Paradyhma yak predmet metodolohichnoyi refleksiyi*. *Psykhologhiya i suspil'stvo*. 2013. № 3. S. 72. 5. Kresina I., Perehuda Ye., Kovalenko A. *Do pytannya pro predmet pravovoyi politolohiyi*. *Pravova derzhava*. 2005. Vyp. 16. S. 518–519. 6. *Derzhava. Politychna entsyklopediya za red. Yu. Levenets' (holova), Yu. Shapoval (zast. holovy) ta in.* Kyiv : Parlaments'ke vydavnytstvo, 2011. S. 199. 7. *Krestovs'ka N. M., Matveeva L. H. Teoriya derzhavy i prava: elementarnyy kurs*. Xarkiv : TOV «Odyssey», 2008. 432 s. 8. *Shemshuchenko Yu. S. Derzhava. Yurydychna entsyklopediya* : v 6 t. T. 2. URL : <http://leksika.com.ua/17530526/legal/derzhava>. 9. Kresina I. O. *Aksiolohichni determinanty pravovoyi politolohiyi* : Dopovid' na mizhn. nauk.-prakt. konferentsiyi «Yurydychna nauka: suchasnyy stan na perspektivy rozvytku». Kyiv. 14 travnya 2019 r. 10. *Postneklasychna nauka, yiyi pryntsyipy i tendentsiyi rozvytku. Ukrayins'ka lyudyna v yevropeys'komu sviti: vymiry identychnosti: navch. posibnyk*. Kyiv : UBS NBU, 2015. 609 s. 11. *Bronnikova L. V. Postneklasychna nauka: novyy typ vyrobnytstva znannya. Naukovi pratsi Chornomors'koho derzhavnoho universytetu im. Petra Mohyly kompleksu Kyievo-Mohyl'yans'ka akademiyi. Seriya. Filosofiya*. 2015. Vyp. 250. S. 31. 12. Kresina I., Perehuda Ye., Kovalenko A. *Do pytannya pro predmet pravovoyi politolohiyi*. *Pravova derzhava*. 2005. Vyp. 16. S. 519. 13. *Sotnyk A. Do pytannya pro ideyno-teoretychni zasady pravovoyi politolohiyi yak novoho napryamu naukovykh doslidzhen'.* *Derzhava i pravo*. 2012. Vyp. 56. S. 665.

Yavir Vira. Legal political science as a post-non-classical research paradigm.

Introduction. The institutionalization of legal political science in the structure of political science and legal knowledge as a process of forming a new post-non-classical research paradigm is studied. The integration of politics and law within the framework of legal political science is a reflection of the objective interaction and development of politics and law in the

modern world. The creation of legal political science as a research paradigm in the context of the integration of scientific knowledge confirms that the development of science is a complex, complex dialectical process in which differentiation is accompanied by integration, there is interpenetration and unification into a whole variety of different ways of learning, understanding, ideas. Therefore, **the aim of the article** is to trace the institutionalization of legal political science as a new post-nonclassical research paradigm.

The paradigm is a set of fundamental scientific attitudes, concepts and terms that is recognized and shared by the scientific community and unites most of its members. In essence, the paradigm is the methodological basis of the unity of the scientific community (school, direction), which greatly facilitates scientific and professional communication.

The relationship between law and politics has been recognized by political scientists and lawyers alike, so it can serve as a paradigmatic basis for exploring the problems of this relationship, the features of the interaction between law and policy, and even solving applied problems. According to scientists, the need to unite the efforts of political scientists and lawyers in order to comprehensively understand the phenomena and processes occurring in the political and legal reality, in order to bring the methodology of political and legal research in line with the needs of regulating public life, is being actualized and increasing.

Results and conclusions. The formation of legal political science as a transdisciplinary science and the understanding of the political and legal processes in Ukraine through its methodological tools will help to improve legislation and implement reforms. Legal political science should become the scientific basis for the development of political and legal practice, the successful provision and implementation of reforms in the political and legal spheres of the state.

Key words: law, political science, legal political science, state, paradigm.

DOI: 10.33663/0869-2491-2020-31-469-476
УДК 321.01+340.12

О.В. Кукуруз,
кандидат політичних наук *
ORCID: 0000-0003-1863-3028

ПОЛІТИКА І ПРАВО В ПРАЦЯХ УКРАЇНСЬКИХ ВЧЕНИХ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ

У статті проаналізовано поняття «політика» і «право», подані в працях О. Строніна, М. Драгоманова, Б. Кістяківського, С. Дністрянського, В. Старосольського. Розглянуто взаємозв'язок між цими суспільними явищами. Особливу увагу звернено на науку як необхідну основу політики і права. Розкрито методологічні настанови вчених щодо дослідження політики і права.

Ключові слова: політика, право, політика права, право юристів, політичне право.

Кукуруз О.В. Политика и право в трудах украинских ученых конца XIX – начала XX веков

В статье проанализированы понятия «политика» и «право», представленные в трудах А. Стронина, М. Драгоманова, Б. Кистяковского, С. Днистрянского, В. Старосольского. Рассматривается взаимосвязь между этими общественными явлениями.

* **Kukuruz Oksana**, Candidate of Political Sciences (Ph. D.)